

Τό 'Επίσημον Σχέδιον 'Επιβολης του Οικουμενισμού

Δημοσιεύτηκε στις Δευτέρα, 25 Μαΐου 2009 14:59 | Γράφτηκε από τον/την ultimate |

 Share 84 Tweet 8 Email 2 Share 136

Αξιολόγηση Χρήστη: / 1

Χειρότερο Καλύτερο

Αξιολόγηση

Από **ΑΝΤΙΟΙΚΟΥΜΕΝΙΣΜΟΣ** **Η Κηρυσσομένη Αίρεσις και η Ευλογημένη 'Αποτείχισις** του Δημητρίου Χατζηνικολάου* **Εισαγωγή**

'Εσχάτως, μέ αφορμήν τόν διωγμόν της 'Ι.Μ. 'Εσφιγμένου, εγράφη και πάλιν ότι ουδεμία γνωστή αίρεσις κηρύσσεται, και άρα ουδέν θέμα πίστεως υφίσταται, οπότε η διακοπή της εκκλησιαστικής κοινωνίας μετά του Οικ. Πατριαρχείου και μεθ' όσων κοινωνουν εν γνώσει μετ' αυτού δέν ερείδεται εις τούς 'Ιερούς Κανόνας και συνεπώς οι μή έχοντες τοιαύτην κοινωνίαν είναι ένοχοι σχίσματος.(1) Σκοπός του παρόντος άρθρου είναι ν' αποδείξη ότι η ως άνω θέσις είναι ασφαλή και ότι, από τό 1920 και εντευθεν, τό Οικ. Πατρ/χειον κηρύττει εις παγκόσμιον επίπεδον τήν αίρεσιν του Οικουμενισμού απροκαλύπτως, συστηματικώς και επισήμως. Όλοι αι δηλώσεις και πράξεις υπέρ του Οικουμενισμού έχουν γίνει βάσει σχεδίου· δέν πρόκειται διά «λάθη».

1. Τό 'Επίσημον Σχέδιον 'Επιβολης του Οικουμενισμού

Και ποιον είναι τό επίσημον σχέδιον, βάσει του οποίου κηρύσσεται η αίρεσις; Είναι η αιρετική 'Εγκύκλιος του Πατρ/χειού του 1920 «Πρός τάς 'Απανταχου 'Εκκλησίας του Χριστού»,(2) η οποία θεωρεί τάς αιρετικές ομολογίας «όχι ως ξένας και αλλοτρίας, αλλ' ως συγγενεις και οικείας εν Χριστώ, συγκληρονόμους και μέλη του ίδιου σώματος!» Θεωρεί επίσης ότι η κοινωνία της 'Ορθοδόξου 'Εκκλησίας μετά των «σεβασμίων εκκλησιων της Δύσεως και όπου γη» όχι μόνον «δέν αποκλείεται από τας υφισταμένας δογματικές διαφοράς», αλλά και ότι είναι απαραίτητος διά τήν επίτευξιν της ενώσεως των 'Εκκλησιων! Κατανοεί, ωστόσο, ότι τό έργον τουτου της ενώσεως ενδέχεται νά εμποδισθη και πάλιν από τας «προλήψεις, πρακτικές και υποκρισίας του παρελθόντος». 'Ως μέσα διά τήν επίτευξιν του ειρημένου σκοπου, η 'Εγκύκλιος προτείνει τήν παραδοχήν ενιαίου ημερολογίου, τούς μεικτούς γάμους κ.ά.

'Ωστε, λοιπόν, τό Οικ. Πατρ/χειον ΔΕΝ θεωρεί τήν 'Ορθ. 'Εκκλησίαν ως τήν Μίαν 'Αγίαν Καθολικήν και 'Αποστολικήν 'Εκκλησίαν, ως ορίζει τό Σύμβολον της πίστεως, αλλ' ως μίαν εκ των πολλων πού υπάρχουν και συναποτελούν τό σωμα του Χριστού! Τουτο αποτελεί επίσημον κήρυξιν εκκλησιολογικής αιρέσεως, η οποία ανατρέπει τήν δογματικήν διδασκαλίαν και Παράδοσιν της 'Εκκλησίας. Τά δε περί «προλήψεων» και «υποκρισιων» αποτελούν διαβολάς κατά των 'Αγίων, οι οποίοι ανέκαθεν ημπόδιζον τας αδογματίστους ενώσεις, λέγοντες «ανάθεμα όλις τοις αιρετικοις».(3) 'Η εν λόγω ανατροπή της δογματικής διδασκαλίας και παραδόσεως αποτελεί τήν βάσιν όλων των αιρετικων δηλώσεων και πράξεων πού ηκολούθησαν. Διότι η 'Εγκύκλιος του 1920 δέν έμεινε «στά συρτάριω», αλλά ΥΛΟΠΟΙΕΙΤΑΙ. Πώς υλοποιείται;

2. Τρόποι 'Υλοποιήσεως της 'Εγκυκλίου του 1920

'Η υλοποίησις της αιρετικής 'Εγκυκλίου του 1920 έχει κινηθει γύρω από πέντε βασικούς άξονας. Πρωτον, τήν επιβολήν του νέου εορτολογίου (ν.ε.), παρά τό γεγονός ότι αυτή ανεμένετο νά προκαλέση σχίσμα. Τουτο προκύπτει από πολλάς πηγάς, όπως από τό άρθρον μέ τίτλον «'Η Μεταρρυθμισις του 'Ημερολογίου», τό οποίον εδημοσιεύθη τό 1895 εις τό όργανον του Οικ. Πατρ/χειού.(4) Εις τό εν λόγω άρθρον αποτυπείται η πρόβλεψις ότι τό αποτέλεσμα της επιβολης ν.ε. θά ητο η «αναστάσις της κοινωνίας», επειδή η μεγίστη πλειοψηφία των 'Ορθοδόξων θεώρει τό ζήτημα «καθαρως θρησκευτικόν» και συνεπώς θά ηρμήνευε τήν επιβολήν ν.ε. ως «απόπειραν τροποποιήσεως της πίστεως των Πατέρων του, προς αυτόχρημα εκφραγισμόν!» 'Η επιβολή ν.ε., τονίζεται εις τό άρθρον, «θά ετάραττε τας συνειδήσεις και θά υπεβοήθει τό έργον των πολεμιών της 'Ορθοδοξίας», «χωρίς κανένα αποχροντα επείγοντα λόγον, μόνον και μόνον όπως προπαρασκευάσωμεν τό έδαφος εις τας ξένας προσηλυτιστικές ενεργείας».

Τό ότι η επιβολή ν.ε. ανεμένετο νά προκαλέση σχίσμα προκύπτει και από τας αρνητικές απαντήσεις των κατά τόπους 'Ορθ. 'Εκκλησιων προς τόν Πατρ/χην 'Ιωακείμ Γ', όταν ο τελευταίος ανεκίνησε τό ζήτημα τό 1902. Προκύπτει επίσης από τά Πρακτικά του λεγομένου «Πανορθοδόξου» Συνεδρίου του 1923.(5) 'Ετι σπουδαιότερον, προκύπτει από τας γνώμας πού κατέθεσαν αρκετοί 'Ιεράρχαι εις τήν Σύνοδον της 'Ιεραρχίας της 24-12-1923.(6) 'Ο Τριφυλίας 'Ανδρέας, π.χ., ειπεν: «'Από τήν μεταβολήν του ημερολογίου όλοι μοι εξεδήλωσαν τήν δυσφορίαν των διά τόν γενόμενον σκανδαλισμόν. 'Επιτροπεια μοι παρουσιάσθησαν και τήν μεταβολήν απέτρεψαν». 'Ο Κυθήρων Δωρόθεος ειπε: «Τό μεγαλύτερον μέρος του πληθυσμου είναι ομόφωνον· συνδέει τό ζήτημα του ημερολογίου μέ τό ζήτημα της πίστεως». 'Ο Θηβων Συνέσιος ειπε: «Μεταβάς τόν παρελθόντα Αύγουστον εις τήν ιδιαίτεράν μου πατρίδα Τηνον οι συμπολιται μου ΜΕΤΑ ΔΑΚΡΥΩΝ μέ παρεκάλουν νά αντιδράσω». 'Ο Πατρων 'Αντώνιος ειπε: «Πας νεωτερικός [sic] προκαλει μέγα σκάνδαλον· ότε ηκούσθη η εισαγωγή του πολιτικού ημερολογίου οι άνθρωποι εσκανδαλίσθησαν». ('Η έμφασις του γράφοντος.)

Εις λόγος διά τόν οποίον η μεγίστη πλειοψηφία του λαου ανθίστατο εις τήν επιβολήν του ν.ε. ητο ότι τουτο είχε κατακριθει Συνοδικως από τήν 'Εκκλησίαν εις τά τέλη του 16ου αιωνος, γεγονός πού μαρτυρείται από ιστορικούς του 16ου, 17ου και 18ου αιωνος.(7) Συνεπώς, είναι ανόητος και ανυπόστατος ο ισχυρισμός πού προβάλλουν μερικοί, ότι δηθεν μόνον η αλλαγή του Πασχαλίου κατεκρίθη, ενώ τά περί κατακρίσεως του ν.ε. οφείλονται τάχα εις «πλαστογραφίαν» του 'Ιακώβου Νεασκητιάτου, ο οποίος έζησε κατά τόν 19ον αιωνα!(8)

'Ας συνοψίσωμεν τό ζήτημα του ν.ε.: Πρόκειται διά μίαν καινοτομίαν καταδικασμένην υπό των Πατέρων, η οποία επεβλήθη μέ σκοπόν νά υποβοηθήση τό «έργον των πολεμιών της 'Ορθοδοξίας» και η οποία ανεμένετο νά προκαλέση σχίσμα, τό οποίον όντως προεκάλεσε, προς μεγίστην βλάβην του δόγματος της ενότητος της 'Εκκλησίας. Συνεπώς, είναι τουλάχιστον γελοιος, άν όχι κακοπροαίρετος, ο ισχυρισμός ότι οι ένοχοι εις τήν υπόθεσιν του

ημερολογιακού είναι οι 'Ορθόδοξοι του πατρίου εορτολογίου (π.ε.), οι οποίοι είναι διηθεν «σχισματικοί», στερούνται διηθεν ιερωσύνης κ.λπ., ακριβώς επειδή ηρνήθησαν να υποβοηθήσουν τό «έργον των πολεμίων της 'Ορθοδοξίας»!

Δεύτερον, η αρετική 'Εγκύκλιος του 1920 υλοποιείται διά της συμμετοχής της 'Ορθ. 'Εκκλησίας εις τό Παγκόσμιον Συμβούλιον 'Εκκλησιων (ΠΣΕ). 'Όπως ευστόχως παρατηρεί ο γνωστός 'Επίσκοπος Ρασκοπρεσρένης 'Αρτέμιος, «καί μόνον ο τίτλος "ΠΣΕ" εκφράζει τήν αίρεσιν του ψευδο-εκκλησιαστικού αυτού οργανισμού».9 Συμμετέχουσα η 'Ορθ. 'Εκκλησία εις τό ΠΣΕ, συμπλέει μέ τήν παναίρεσιν του Οικουμενισμού, διότι υπογράφει εκκλησιολογικά διαστροφάς, όπως αι ακόλουθοι:(10)

(1) Αι 340 περίπου «εκκλησία» του ΠΣΕ είναι ΙΣΟΤΙΜΟΙ.

(2) Αι «εκκλησία» του ΠΣΕ είναι ΗΝΩΜΕΝΑΙ καί ΣΥΝΑΠΟΤΕΛΟΥΝ τήν Μίαν 'Εκκλησίαν.

(3) Κάθε μέλος αναγνωρίζει ότι η Μία αυτή «εκκλησία» περιλαμβάνει καί άτομα πού ΔΕΝ ανήκουν εις τήν εκκλησίαν από τήν οποίαν προέρχεται τό μέλος τουτο.

(4) Είθε όλοι νά συμμετέχουν εις τήν κοινήν λατρείαν καί τήν μυστηριακήν κοινωνίαν.

(5) Τό ΠΣΕ «δέν είναι δυνατόν καί δέν πρέπει νά βασισθη εις συγκεκριμένην τινά αντίληψιν περί εκκλησίας». Δηλαδή, η 'Ορθόδοξος 'Εκκλησιολογία απορρίπτεται ασυζητητί!

(6) Τό 'Αγιον Πνευμα εργάζεται διά μέσου της διαφορετικότητος πού υπάρχει εις τήν Οικουμενικήν Κίνησιν, η οποία συνίσταται από τό ΠΣΕ καί τήν Ρωμαιο-καθολικήν «εκκλησίαν». 'Η αποκλειστικότης αντιτίθεται εις τό νόημα της οικουμενικότητος. Αι «εκκλησία» της Οικ. Κινήσεως έχουν «κοινήν κλησιν» νά εργασθουν διά τήν ΟΡΑΤΗΝ ενότητα. ('Υποτίθεται ότι υπάρχει αόρατος ενότης!)

(7) 'Αν καί πρός τό παρόν ατελής, υπάρχει ήδη ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗ κοινωνία μεταξύ των «εκκλησιων» της Οικ. Κινήσεως. 'Ο στόχος είναι η πλήρης κοινωνία.

(8) 'Η ευθύνη των «εκκλησιων» διά τήν επίτευξιν της ορατης ενότητος είναι κοινή, οπότε πρέπει ν' αποφεύγωνται αφιλάδελφοι ενέργεια μεταξύ των «εκκλησιων» (προσηλυτισμός, αναθέματα κ.λπ.).

(9) Τό ΠΣΕ αναγνωρίζει τήν ποικιλίαν των «θεολογικων καί πνευματικων παραδόσεων» (διπλωματικός όρος διά τάς αιρέσεις) των διαφόρων «εκκλησιων».

(10) Παρά τάς «αμαρτίας του παρελθόντος της», η 'Ορθοδοξία καλεϊται ν' αγωνισθη διά τήν ενότητα των χριστιανων, μέ τήν προϋπόθεσιν ότι θά ΕΓΚΑΤΑΛΕΙΨΗ τό «ΠΑΡΑΔΟΞΟΝ» πιστεύω της ότι είναι η μόνη 'Εκκλησία του Χριστου επί της γης καί θά δεχθη ότι «η 'Εκκλησία του Χριστου ΔΕΝ είναι οργανισμός, αλλά νέα ζωή εν Χριστω . . . 'Όταν η 'Ορθοδοξία είναι ειλικρινής μέ τόν εαυτόν της, τότε ομολογει ότι ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΕΙ ΤΑ ΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ του Χριστου»!!! ('Η έμφασις του γράφοντος.)

'Η παραδοχή τοιούτων διαστροφων αποτελεί ΦΡΙΚΤΗΝ ΑΙΡΕΣΙΝ, διότι σημαίνει άρνησιν της μοναδικότητος της 'Ορθ. 'Εκκλησίας καί βλασφημίαν του 9ου άρθρου του Συμβόλου της Πίστεως: «Πιστεύω . . . εις Μίαν 'Αγίαν Καθολικήν καί 'Αποστολικήν 'Εκκλησίαν». Αυτή είναι η ΠΕΜΠΤΟΥΣΙΑ ΤΗΣ ΑΙΡΕΣΕΩΣ τήν οποίαν κηρύττει τό Οικ. Πατρ/χειον επί ογδοήκοντα καί πλέον έτη καί διά τήν οποίαν εισπράττει τούς επαίνους του ΠΣΕ.

Τρίτον, η αρετική 'Εγκύκλιος του 1920 υλοποιήθη διά της «άρσεως» των αναθεμάτων κατά του Παπισμου (1965), χωρίς οι παπικοί ν' αποβάλουν ούτε μίαν από τάς κακοδοξίας των! Μετά τήν αντικανονικήν αυτήν πράξιν του, τό Οικ. Πατρ/χειον θεωρεί τόν Παπισμόν «αδελφήν εκκλησίαν», συμπροσεύχεται μετά των παπικων, μνημονεύει τόν πάπαν εν τοις Διτύχοις(11) καί αποτολμα καί αυτήν ακόμη τήν μυστηριακήν διακοινωνίαν (πρβλ. τά γενόμενα εν Ραβέννη τήν 9-6-2002).(12) Μάλιστα, τό 1995 ο κ. Βαρθολομαϊος συνυπέγραψε μέ τόν πάπαν «ΚΟΙΝΗΝ ΜΑΡΤΥΡΙΑΝ ΠΙΣΤΕΩΣ»!(13) 'Αλλ' ο Παπισμός αποτελεί αίρεσιν καταδικασμένην υπό των Πατέρων, όπως π.χ. υπό της Η' Οικ. Συνόδου του έτους 879 καί υπό της εν Κων/λει 'Αγίας Συνόδου του 1351,(14) η οποία τούς μέν παπικούς ανεθεμάτισε τούς δέ κοινωνουντας εν γνώσει μετ' αυτων ΑΚΟΙΝΩΝΗΤΟΥΣ κατέστησε, αποφανθείσα επί λέξει ούτω: «τούς κοινωνουντας τούτοις [τοις παπικοις] εν γνώσει ακοινωνήτους έχομεν». Συνεπας, εφόσον ο κ. Βαρθολομαϊος θεωρεί τόν Παπισμόν «αδελφήν εκκλησίαν» καί δίδει «κοινήν μαρτυρίαν πίστεως» μέ τόν πάπαν, εις τά όμματα των Πατέρων της 'Εκκλησίας είναι ακοινωνήτος.

Τέταρτον, η αρετική 'Εγκύκλιος του 1920 υλοποιήθη διά της υπογραφης ενωτικων συμφωνιων μέ τούς Μονοφυσίτας (1990) καί τούς Παπικούς (1993), της «αδελφοποιήσεως» των «εκκλησιων» αυτων, της αναγνωρίσεως ως εγκύρων των «μυστηρίων» των κ.λπ. Τά γεγονότα αυτά αποδεικνύουν ότι τό Οικ. Πατρ/χειον έχει περιέλθει εις πλήρη σύγκρουσιν μέ τήν δογματικήν διδασκαλίαν καί παράδοσιν της 'Εκκλησίας. Κηρύττει απροκαλύπτως αδιαφορίαν πρός τά δόγματα καί τάς παραδόσεις, τουτέστιν αποξένωσιν από τήν 'Ορθόδοξον πίστιν.

Πέμπτον, η 'Εγκύκλιος του 1920 υλοποιείται μέ τάς μεταξύ 'Ορθοδόξων καί αιρετικων ανταλλαγάς επισκέψεων, τά κοινά ανακοινωθέντα, τάς συμπροσευχάς καί τά συλλείτουργα, τάς διαφόρους οικουμενιστικάς συγγραφάς Κληρικων καί Καθηγητων, τά αιρετικά επίσημα έγγραφα, τάς αιρετικάς δηλώσεις κ.ά. 'Ιδού μικρόν δειγμα αιρετικων εγγράφων καί δηλώσεων:

(1) Οικ. Πατρ/χειον πρός Παπισμόν: «'Η εκ νέου ανακάλυψις καί η επαναξιοποίησις, τόσον εκ μέρους των ορθοδόξων, όσον καί εκ μέρους των καθολικων, της 'Εκκλησίας ως κοινωνίας μετέβαλε ριζικώς τάς προοπτικάς. 'Εκατέρωθεν αναγνωρίζεται, ότι όσα ενεπιστεύθη ο Χριστός εις τήν 'Εκκλησίαν του – ομολογία αποστολικης πίστεως, μετοχή εις τά αυτά μυστήρια, πρό παντός εις τήν μίαν ιερωσύνην διά της τελέσεως της μιας θυσίας του Χριστου, αποστολική διαδοχή των ποιμένων – δέν δύνανται νά θεωρηθουν ως αποκλειστική ιδιοκτησία μιας των ημετέρων 'Εκκλησιων . . . Κατά συνέπειαν, η αναζήτησις της αποκαταστάσεως της ενότητος δέν τίθεται πλέον ως μεταστροφή από μιας 'Εκκλησίας εις τήν άλλην πρός εξασφάλισιν της σωτηρίας . . .».(15) ('Η έμφασις του γράφοντος.) Είναι τουτο «αβροφροσύνη» του Οικ. Πατρ/χειού πρός τόν Παπισμόν ή επίσημος αναγνώρισίς του ως «αδελφης εκκλησίας»;

(2) 'Αρχιεπισκοπή 'Αμερικης: «'Όταν η 'Εκκλησία ητο μία καί αδιαίρετος . . .».(16) 'Υπάρχουν σήμερα περισσότερα από μία 'Εκκλησία;

(3) «Τό Σχίσμα έλαβε χώραν τό 1054 όχι επειδή υπηρχε δόγμα τι εσφαλμένον, όπως συνέβαινε μέ τούς αιρετικούς . . .».(17) 'Όστε τό πρωτεϊον καί τό Filioque, αι κύρια αιτία του Σχίσματος, δέν ησαν εσφαλμένα δόγματα; 'Η επί Μ. Φωτίου Η' Οικ. Σύνοδος (879) κατέταξε μετά του 'Ιούδα όσους δέχονται τό Filioque!(18) Διότι η προσθήκη του εις τό Σύμβολον της Πίστεως ανέτρεπε ρητάς διατάξεις των Γ' - Ζ' Οικ. Συνόδων, διέστρεφε τό Τριαδικόν δόγμα καί απετέλει αιτίαν σχίσματος.

(4) Βαρθολομαίος: «'Η 'Ορθόδοξος 'Εκκλησία δέν επιδιώκει νά πείσει τούς άλλους περί συγκεκριμένης τινός αντιλήψεως της αληθείας ή της αποκαλύψεως, ούτε επιδιώκει νά τούς μεταστρέψει εις συγκεκριμένον τινά τρόπον σκέψεως . . . 'Οποτεδήποτε οι άνθρωποι αντιδρουν εις τάς τοποθετήσεις καί τά πιστεύω των άλλων μέ βάσιν τόν φόβον καί τήν αυτοδικαίωσιν, παραβιάζουν τό θεόδοτον δικαίωμα καί τήν ελευθερίαν των άλλων νά γνωρίσουν τόν Θεόν καί τόν συνάνθρωπόν των μέ τρόπον πού προσιδιάζει εις τήν ταυτότητά των ως λαων». (19) Μέ τόν λόγον αυτόν, ο κ. Βαρθολομαίος αρνείται ενώπιον ολοκληρώου της ανθρωπότητος τήν Δεσποτικήν εντολήν: «πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τά έθνη, βαπτίζοντες αυτούς εις τό όνομα του Πατρός καί του Υιου καί του 'Αγίου Πνεύματος, διδάσκοντες αυτούς τηρειν πάντα όσα ενετειλάμην υμιν» (Ματθ. 28:19-20). 'Επίσης, σχετικοποιεί τάς εννοίας «Θεός», «'Αλήθεια» καί «'Αποκάλυψις». 'Η αίρεσις αυτή έχει ως σκοπόν τήν προώθησιν της σχεδιαζομένης πανθηρσκειάς.

(5) Βαρθολομαίος: «Οι θρησκευτικοί ηγέται οφείλουν νά παίξουν ένα κεντρικόν καί πνευματικόν ρόλον – είμεθα ημεις αυτοί πού πρέπει νά φέρωμεν εις τό προσκήνιον τάς ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑΣ ΑΡΧΑΣ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΣΜΟΥ, της αδελφωσύνης καί της ειρήνης. . . 'Αλλά τουτο δυνάμεθα νά τό επιτύχωμεν μόνον άν είμεθα ΗΝΩΜΕΝΟΙ ΕΝ ΤΩ ΠΝΕΥΜΑΤΙ ΤΟΥ ΕΝΟΣ ΘΕΟΥ, "Δημιουργου των πάντων, ορατων τε καί αοράτων". Καθολικοί καί 'Ορθόδοξοι, Προτεστάνται καί 'Εβραιοι, Μουσουλμάνοι καί 'Ινδουίςται, Βουδδισται καί Κομφουκιανοί – είναι καιρός όχι μόνον διά συμφιλίωσιν, αλλ' ακόμη καί διά συμμαχίαν καί συνεργασίαν, διά νά συντελέσωμεν εις τήν απομάκρυνσιν της ανθρωπότητος από τούς ψευδοπροφήτας του εξτρεμισμού καί της μή ανεκτικότητος». (20) ('Η έμφασις του γράφοντος.) Μέ τόν λόγον αυτόν ο κ. Βαρθολομαίος εκήρυξεν αποκάλυπτως εις όλα τά μήκη καί πλάτη της γης τόν πανθηρσκειακόν Οικουμενισμόν καί διέβαλε ως «ψευδοπροφήτας του εξτρεμισμού καί της μή ανεκτικότητος» όχι μόνον τούς σημερινούς ομολογητάς της 'Ορθοδόξου Πίστεως, αλλά καί όλους τούς διδασκάλους της 'Εκκλησίας, οι οποίοι, μέ βάσιν τήν 'Αγίαν Γραφήν καί τήν 'Ι. Παράδοσιν, ανεθεμάτισαν τό ψευδος καί τούς κήρυκάς του.

(6) Εις τό 'Ιράν, ο κ. Βαρθολομαίος εκήρυξεν επίσης τόν πανθηρσκειακόν Οικουμενισμόν, ομιλήσας απεριφράστως διά τήν «ιερότητα καί ισότητα των "'Ιερων Γραφων", δηλαδή της 'Αγίας Γραφης καί του Κορανίου». (21)

(7) Βαρθολομαίος: «Είμεθα όλοι παιδιά του ιδίου Ουρανίου Πατρός. Του ενός Θεου. 'Ο ένας τόν βλέπει έτσι, ο άλλος αλλιως». (22) 'Εν ακόμη κήρυγμα του κ. Βαρθολομαίου υπέρ του πανθηρσκειακου Οικουμενισμού.

(8) Βαρθολομαίος πρός πάπαν: «Δοξάζωμεν τόν Θεόν ότι, μετά παρέλευσιν αιώνων διχασμου καί φανατισμου σήμεραν "έν εσμέν . . . ζώμεν σήμεραν έν θαυμα "ό ετέραις γενεαίς ουκ εγνωρίσθη τοις υιοις των ανθρώπων" ('Εφ. 3,5). Εις τουτο συνετέλεσαν όχι μόνον οι πρωτεργάται του θαύματος αείμνηστοι Πάπαι 'Ιωάννης ο ΚΓ' καί Παυλος ΣΤ' καί Πατριάρχης 'Αθηναγόρας, . . . , αλλά καί οι συνεχισται του έργου αυτων, οι κρημνίζοντες τά διάφορα "τείχη του αίσχους", ων φοβερώτερον τό χωρίζον τούς χριστιανούς . . .». (23) ('Η έμφασις του γράφοντος.) Μέ τόν λόγον αυτόν ο κ. Βαρθολομαίος εβλασφήμησεν τήν 'Αγίαν Γραφήν, τάς Συνόδους καί τούς Πατέρας της 'Εκκλησίας πού εθέσπισαν τούς 'Ιερούς Κανόνας καί καθυπέβαλον τούς αρετικούς εις αναθέματα, βάσει των οποίων απεκόπη ο Παπισμός από τό σωμα της 'Εκκλησίας. Προφανως, «τείχη του αίσχους» θεωρει ο κ. Βαρθολομαίος τούς 'Ιερούς Κανόνας καί τά αναθέματα κατά του Παπισμου, τά οποία δηθεν εκρήμνισαν ο 'Αθηναγόρας καί ο Παυλος ΣΤ' μέ τήν ψευδο-άρσιν των αναθεμάτων του 1965! 'Υπάρχουν δέ σήμεραν «ορθόδοξοι» θεολόγοι πού λέγουν ότι «ο Θεός ηθέλησε» καί «είχε προδιαγράψει» τήν μιανήν αυτήν πραξίν! (24)

(9) Βαρθολομαίος: «Δέν δύνανται νά εφαρμοσθουν σήμεραν καί πρέπει νά τροποποιηθουν αι διατάξεις αι κανονίζουσαι τάς σχέσεις των 'Ορθοδόξων Χριστιανων πρός τούς ετεροδόξους καί ετεροθρήσκους. Δέν δύνανται η 'Εκκλησία νά έχη διατάξεις απαγορευούσας τήν εισοδον εις τούς ναούς των ετεροδόξων καί τήν μετ' αυτων συμπροσευχήν . . .». (25) 'Η εισήγησις αυτή αποτελεί αίρεσιν, διότι αντιτίθεται πρός τήν 'Αγίαν Γραφήν, τάς Οικ. Συνόδους καί τούς Πατέρας της 'Εκκλησίας. 'Ιδου τί επιφυλάσσει διά τούς τοιούτους εισηγητάς η Σύνοδος του 922: «Τοις εν καταφρονήσει τιθεμένοις τούς ιερούς καί Θείους Κανόνας των ιερων Πατέρων ημων, οι καί τήν 'Αγίαν 'Εκκλησίαν υπερείδουσι (=υποστυλώνουν): καί όλην τήν Χριστιανικήν Πολιτείαν κοσμουντες, πρός θειαν οδηγουσι ευλάβειαν, ανάθεμα». (26) Διότι, συμφώνως πρός τόν Ιον Κανόνα της Ζ' Οικ. Συνόδου, οι 'Ι. Κανόνες είναι απαύγασμα του 'Αγίου Πνεύματος καί πρέπει νά παραμείνουν ες αεί αναλλοίωτοι, ως ισόκυροι της 'Αγίας Γραφης, κατά τόν Μ. Φώτιον. (27) Κατά δέ τόν Δοσίθεον 'Ιεροσολύμων, τό λέγειν ότι οι 'Ιεροί Κανόνες δέν δύνανται νά εφαρμοσθουν είναι γνώρισμα των αρετικων. (28)

(10) 'Ο «Περγάμου» 'Ιωάννης: «Παρηλθε πλέον η εποχή της ναρκισσευομένης 'Ορθοδοξίας»! (29) 'Ο λόγος αυτός διαβάλλει τήν 'Ορθοδοξίαν των Πατέρων ως δηθεν εσωστρεφη, ενώ προβάλλει τήν ΑΠΑΤΗΝ του Οικουμενισμού.

(11) 'Ο «Αυστραλίας» Στυλιανός: «'Οποιοι νομίζει ότι η ανθρωπίνη φύση του Χριστου έπεσε από τόν ουρανό τέλεια καί αναμάρτητη . . . αυτός δέν θά καταλάβει ποτέ τό βαθμό της κενώσεως πού καταδέχτηκε ο Θεός Λόγος . . . Γιατί η ανατίρητη αναμαρτησία του Κυρίου ΔΕΝ ηταν βέβαια ένα δογματικό θεώρημα πού μαγικά θά έπρεπε νά αποστηθίσουν οι Χριστιανοί . . . 'Η αναμαρτησία του Κυρίου έπρεπε νά βιωθει κατά τόν πίο υπαρξιακό τρόπο από τούς πιστούς ως ηθική νίκη του Θεανθρώπου πού κατακτήθηκε βημα πρός βημα . . .». (30) Κατά τόν κ. Στυλιανόν, λοιπόν, ο Χριστός δέν ειχεν ανέκαθεν τήν αναμαρτησίαν, αλλά τήν ΚΑΤΕΚΤΗΣΕ, ολίγον κατ' ολίγον, μέ αγωνας καί θυσίας! Διά τήν δεινήν αυτήν αίρεσιν, ο πρ. Φλωρίνης κ. Καντιώτης, (31) καθώς καί 50 ομογενεις της Αυστραλίας, εμήνυσαν τόν κ. Στυλιανόν. Τό Οικ. Πατρ/χειον, όμως, αντί νά προβη εις τήν εξέτασιν μαρτύρων, ΕΞΥΒΡΙΣΕΝ τούς μληντάς ως «επιτηδείους επαρχιώτας» πού δηθεν «εχάλκευσαν» τήν κατηγορίαν! (32)

(12) 'Ο πρ. «'Αμερικης» 'Ιάκωβος: «Δέν δυνάμεθα νά διδάξωμεν τάς μελλοντικές γενεάς τήν θρησκείαν τήν οποίαν ημεις εδιδάχθημεν. Οι νέοι ζουν σήμεραν εις έν τελείως διαφορετικόν πνευματικόν καί κοινωνικόν περιβάλλον καί δέν ευρίσκουν νόημα εις τήν θρησκείαν των πατέρων των . . . Καθώς απογυμνώνομεν τόν Χριστιανισμόν από τά παλαιά του 'Ελληνικά ενδύματα [εξηγει ότι εννοει τά δόγματα της 'Εκκλησίας, όπως Τριαδικότητα του Θεου, ενανθρώπησιν κ.ά.] πρέπει νά κατασκευάζωμεν νέα»! (33) Πλήρης αποστασία!

(13) 'Ο «'Αθηνων» Χριστόδουλος: «'Όλοι ανήκουμε στό σωμα του Χριστου . . . καί αυτοί πού δέν πιστεύουν καί αυτοί πού δέν είναι Χριστιανοί». (34) 'Εν ακόμη κήρυγμα πανθηρσκειάς!

(14) 'Ο «πατρ/χης» Δημήτριος εκήρυξε τόν πανθηρσκειακόν Οικουμενισμόν, ειπών ότι όλοι οι άνθρωποι, ακόμη καί όταν ανήκουν εις διαφορετικές θρησκείας, πιστεύουν καί λατρεύουν τόν αυτόν θεόν! Τόν δέ πάπαν, ο Δημήτριος εθεώρει πρωτον «επίσκοπον» της Χριστιανωσύνης, ομόζηλον καί ομότροπον των 'Αποστόλων Πέτρου καί Παύλου! (35)

(15) «Πατριάρχης» 'Αθηναγόρας: «'Απατώμεθα καί αμαρτάνομεν, εάν νομίζωμεν ότι η ορθόδοξος πίστις κατηλθεν εξ ουρανου καί ότι τά άλλα δόγματα είναι ανάξια. Τριακόσια εκατομμύρια ανθρώπων εξέλεξαν τόν μουσουλμανισμόν διά νά φθάσουν εις τόν Θεόν καί άλλα εκατοντάδες εκατομμυρίων είναι Διαμαρτυρόμενοι, Καθολικοί, Βουδδισται». (36) Πανθηρσκειακός Οικουμενισμός!

'Ας συνοψίσωμεν: Τό Οικ. Πατρ/χειον καί αι κοινωνουσαι μέ αυτό 'Εκκλησία, έχουσαι ως βάσιν τήν αρετικήν 'Εγκύκλιον του 1920, κηρύττουν επισήμως, συστηματικως καί αποκάλυπτως εις παγκόσμιον επίπεδον, έργους καί λόγους, τήν παναίρεσιν του Οικουμενισμού. Ταυτοχρόνως, πολεμουν καί «αφορίζουν» τούς εμμένοντας εις τάς παραδόσεις 'Ορθοδόξους Χριστιανούς. Τά στοιχεία πού παρεθέσαμεν ανωτέρω, μικρόν δείγμα από τάς χιλιάδας πού υπάρχουν, αποδεικνύουν του λόγου τό αληθές.

3. 'Η 'Ορθόδοξος Στάσις 'Εναντι της Αιρέσεως

'Εφόσον απεδείχθη ότι κηρύσσεται αίρεσις, τό κρίσιμον ερώτημα πού πρέπει ν' απασχολη κάθε 'Ορθόδοξον Χριστιανόν πού αγωνία διά τήν σωτηρίαν της ψυχης του είναι τό εξής: «Ποία είναι, κατά τούς Πατέρας της 'Εκκλησίας, η ορθή στάσις έναντι της αιρέσεως;» 'Απάντησις: 'Η μέ βάσιν τόν ΙΕ' Κανόνα της ΑΒ' Συνόδου αποτειχίσις από τούς κηρύσσοντας τήν αίρεσιν επισκόπους, καθώς και από τούς εν γνώσει κοινωνούντας μετ' αυτών. Διότι οι Πατέρες καταδικάζουν όχι μόνον τούς πρώτους, αλλά και τούς δευτέρους. Τουτο αποδεικνύεται μέ σαφήνειαν εις τά κάτωθι πατερικά χωρία, μικρόν δειγμα από τά πάμπολλα πού υπάρχουν:

(1) Μέγας Βασίλειος: «Οίτινες τήν υγια ορθόδοξον πίστιν προσποιούμενοι ομολογείν, κοινωνουσι δέ τοις ετερόφροσι, τούς τοιούτους, ει μετά παραγγελίαν μή αποστωσιν, μή μόνον ακοινωνήτους έχειν, αλλά μηδέ αδελφούς ονομάζειν».(37)

(2) 'Αγιος Κύριλλος 'Αλεξανδρείας πρὸς τόν λαόν της Κων/λεως: «'Ασπίλους και αιώμους εαυτούς τηρήσατε, μήτε κοινωνούντες τῷ μνημονευθέντι [Νεστορίῳ], μήτε μήν ὡς διδασκάλῳ προσέχοντες . . . Τοις δέ γε τῶν κληρικῶν, εἴτε λαϊκῶν διά τήν ορθήν πίστιν κεχωρισμένοις ἢ καθαιρεθεῖσι παρ' αὐτοῦ, κοινωνοῦμεν ἡμεῖς, οὐ τήν ἐκεῖνου κυροῦντες ἀδικῶν ψήφον, ἐπαινοῦντες δέ μάλλον τούς πεπονηθότας (=παθόντας)».(38)

(3) 'Αγιος Θεόδωρος ο Στουδίτης: «'Εχθρούς γάρ του Θεου ο Χρυσόστομος, ου μόνον τούς αιρετικούς, αλλά και τούς τοιούτους κοινωνούντας μεγάλη και πολλη τη φωνη απεφήνατο».(39)

(4) Του ιδίου: «Οι μὲν τέλεον περί τήν πίστιν εναυάγησαν· οι δέ, ει και τοις λογισμοις ου κατεποντίσθησαν, όμως τη κοινωνία της αιρέσεως συνόλλυνται».(40)

(5) 'Αγιος Μάρκος ο Ευγενικός: «'Απαντες οι της 'Εκκλησίας διδάσκαλοι, πασαι αι Σύνοδοι και πασαι αι θειαι Γραφαί φεύγειν τούς ετερόφρονας παραινουσι και της αυτων κοινωνίας δῖστασθαι».(41)

(6) Του ιδίου: «Φεύγετε και υμεις, αδελφοί, τήν πρὸς τούς ακοινωνήτους κοινωνίαν και τό μνημόσυνον τῶν ἀμνημονευτῶν. 'Ιδού ἐγὼ Μάρκος ὁ ἀμαρτωλὸς λέγω ὑμῖν, ὅτι, ὁ μνημονευθὼν τοῦ Πάπα ὡς ορθοδόξου ἀρχιερέως, ἐνοχὸς ἐστὶ πάντα τά τῶν Λατίνων ἐκπληρωσάσθαι μέχρι και αὐτῆς της κουρας τῶν γενεῶν και ὁ λατινοφρονων μετὰ τῶν Λατίνων κριθήσεται και ὡς παραβάτης της πίστεως λογισθήσεται».(42)

(7) 'Αγιορειται Πατέρες πρὸς αυτοκράτορα Μιχαήλ Παλαιολόγον: «Και πως ταυτα ἀνέξεται ορθοδόξου ψυχῆ και οὐκ ἀποστήσεται της κοινωνίας τῶν μνημονευσάντων αὐτίκα . . . ὅτι μολυσμὸν ἔχει η κοινωνία, ἐκ μόνου του ἀναφέρειν αὐτόν, κἀν ορθόδοξος εἴη ὁ ἀναφέρων».(43)

(8) Ζ? Οικ. Σύνοδος: «Τοις κοινωνουσιν εν γνώσει τοις υβρίζουσι και ατιμάζουσι τὰς σεπτὰς εἰκόνας, ἀνάθεμα».(44)

(9) Σύνοδος του 1351: «Τούς κοινωνούντας τούτοις [τοις παπικοις] εν γνώσει ακοινωνήτους ἔχομεν».(45)

(10) Τό γνωστόν: «'Ο κοινωνων ακοινωνήτοις ακοινώνητος ἔσται».

Διά τό τελευταιον τουτο χωρίον, ο Καθηγητής του Κανονικου Δικαίου κ. Π. Μπούμης παρατηρει ότι ο χρόνος του ρήματος είναι μέλλων (ἔσται), όχι ενεστώς (ἐστί), ὁπότε, γράφει, πρέπει νά υπάρξη Σύνοδος διά νά καταστήση ακοινώνητον τόν ἐπίσκοπον πού κηρύττει αίρεσιν.(46) Κατ' αρχήν, ἄς υπενθυμίσωμεν εις τόν κ. Μπούμην ότι τό χωρίον τουτο ευρίσκειται εις τούς 'Ιερούς Κανόνας και μέ ἄλλην διατύπωσιν, ὅπου ὁ ρηματικός τύπος είναι χρόνου ΕΝΕΣΤΩΤΟΣ: «Μή ἐξείναι δέ κοινωνειν τοις ακοινωνήτοις . . . Εἰ δέ φανεῖ τις . . . τοις ακοινωνήτοις κοινωνων, και τουτον ακοινώνητον είναι».(47) Κατόπιν, ἄς παρατηρήσωμεν ὅτι ἂν ὁ κ. Μπούμης ἐννοη ὅτι κάνουν σχίσμα ὅσοι ΠΡὶΝ τήν ἀπόφασιν Συνόδου ἀποτειχίζονται ἀπό τόν ἐπίσκοπον πού κηρύττει ἀπροκαλύπτως κατεγνωσμένην αίρεσιν, τότε σφάλλει. Διότι, εις τήν περίπτωσιν αὐτήν, ὁ ΙΕ? Κανὼν της ΑΒ? Συνόδου ἐπιτρέπει τήν ἀποτειχίσιν και «ΠΡΟ ΣΥΝΟΔΙΚΗΣ ΔΙΑΓΝΩΣΣΕΩΣ!» Θεωρεῖ δέ τήν ἀποτειχίσιν αὐτήν ὄχι σχίσμα, ἀλλά πρᾶξιν ἐπαινετήν! Κατὰ δέ τόν γνωστόν Σέρβον Κανονολόγον 'Επίσκοπον Νικόδημον Μίλας, η τοιαύτη ἀποτειχίσις είναι ὄχι μόνον πρᾶξις ἐπαινετή, ἀλλά και ἐπιβεβλημένη!(48)

4. Συμπέρασμα

Εἶδομεν ἀνωτέρω ὅτι τό Οικ. Πατρ/χειον και αι κοινωνουσαι μέ αὐτό 'Εκκλησίαι κηρύσσουν αίρεσιν εις παγκόσμιον ἐπίπεδον ἐπισήμως, συστηματικῶς και ἀπροκαλύπτως, λόγοις και ἔργοις. Εἶδομεν ἀκόμη ὅτι οι Πατέρες της 'Εκκλησίας προτρέπουν τούς πιστούς ν' ἀποτειχίζονται ἀπό τούς κηρύσσοντας τήν αίρεσιν επισκόπους, διότι ἄλλως καθίστανται ἐχθροί του Θεου. Συνεπῶς, η κατηγορία κατὰ τῶν 'Εσφιγμενιτων Πατέρων και κατὰ τῶν 'Ορθοδόξων του π.ε. ὅτι είναι δηθεν «σχισματικοί», ἐπειδὴ δέν ἔχουν κοινωνίαν μέ τό Οικ. Πατρ/χειον και τούς εν γνώσει κοινωνούντας μετ' αὐτοῦ, ἀποτελεῖ φοβερὰν διαστροφὴν της ἀληθείας. 'Οσοι ἐκτοξεύουν τήν κατηγορίαν αὐτήν δέν παραδέχονται τουλάχιστον ἓν εκ τῶν δύο: (α) τήν κρυσταλλίνην Πατερικήν διδασκαλίαν ἐπὶ του θέματος πού μας ἀπασχολεῖ, και δὴ τόν ΙΕ' Κανόνα της ΑΒ' Συνόδου· και (β) ὅτι κηρύσσεται αίρεσις. 'Οπως ἀνεφέρθη εἰσαγωγικῶς, δέν παραδέχονται τό δεύτερον. Χάριτι Θεου, εις τό παρόν ἄρθρον ἀπεδείξαμεν ὅτι πλανῶνται.

*Ευχαριστῶ τόν 'Ιερομόναχον π. Θεοδώρητον διά τά ἐποικοδομητικά του σχόλια και τὰς διορθώσεις πού ἔκαμε εις μίαν προηγουμένην παραλλαγήν του κειμένου. Βεβαίως, ἐάν παραμένουν λάθη, αὐτὰ βαρύνουν ἀποκλειστικῶς τόν γράφοντα.

1 Βλ. κείμενα της 'Ι.Κ. 'Αγ. 'Ορους («'Ορθ. Τύπος», 7-3-03, σ. 3, «Χριστιανική», 13-3-03, σ. 6), κείμενα του «πατρ/χου» Βαρθολομαίου («'Απ. τ. Κ.», 23-2-03, σ. 83-85), του π. Θ. Διονυσιάτου («'Ορθ. Τύπος», 28-2-03, σ. 3, 21-3-03, σ. 3) κ.ά.

2 http://www.patriarchate.org/encyclicals/patriarchal_encyclicals/Encyclical_1920.

- 3 Ζ? Οικ. Συν. Βλ. Πρακτικά των 'Αγ. και Οικ. Συνόδων, Τόμ. Γ?, σ. 378.
- 4 «'Εκκλησιαστική 'Αλήθεια», 24-11-1895, σ. 312-314.
- 5 Βλ. Πρακτικά και 'Αποφάσεις του εν Κων/λει Πανορθ. Συνεδρίου, σ. 54, 55, 69.
- 6 Βλ. 'Αρχμ. Θεοκλήτου Στράγγα, 'Εκκλησίας της 'Ελλάδος 'Ιστορία εκ Πηγών 'Αψευδων: 1817-1967, Τόμ. Β?, σ. 1194-96.
- 7 Βλ. 'Α.Δ. Δεληήμπαση, Πάσχα Κυρίου, 'Αθηναι, 1985, σ. 571-588, και «'Αγιος 'Αγαθάγγελος 'Εσφιγμενίτης», Μάρτ. – 'Απρ. 1991, τ. 124, σ. 17-20.
- 8 Βλ. 'Άρθρον του π. Θεοκλήτου Διονυσιάτου, «'Ορθ. Τύπος», 28-2-03, σ. 3.
- 9 Βλ. The Serbian Orthodox Church and the World Council of Churches, Orthodox Monastery of the Archangel Michael, Sydney, Australia, 1996, σ. 3.
- 10 Βλ. διάφορα έγγραφα εις <http://www.wcc-coe.org/wcc/who/index-e.html>.
- 11 'Ανοικτή επιστολή της Ρωσ. 'Εκκλ. της Διασπορας πρὸς 'Αρχ/πον 'Αμερικης 'Ιάκωβον (1969), http://www.orthodoxinfo.com/ecumenism/philaret_iakovos.htm.
- 12 «'Ορθ. Τύπος», 21-6-02, 28-6-02, «Σταυρός», 'Ιούλ. – 'Αύγ. 2002, σ. 109.
- 13 «'Αγιος 'Αγαθάγγελος 'Εσφιγμενίτης», τ. 150, 'Ιούλ. – 'Αύγ. 1995, σ. 2.
- 14 Πρακτικά των 'Αγ. και Οικ. Συνόδων, έ.α., σ. 477 και 572.
- 15 «'Επίσκεψις», αρ. 464, 1-7-1991, σ. 9.
- 16 Βλ. <http://www.goarch.org/en/ourfaith/articles/article7108.asp>.
- 17 Αυτόθι. 'Η μετάφρασις του γράφοντος.
- 18 Πρακτικά των 'Αγ. και Οικ. Συνόδων, έ.α., σ. 430 και 478· Πηδάλιον, 'Εκδ. «'Αστήρ», 'Αθηναι 1993, σ. 176.
- 19 Παγκόσμιον Συνέδριον κατά του ρατσισμού, των φυλετικων διακρίσεων και της ξενοφοβίας, 17-3-2001, Durban N. 'Αφρικης. Βλ. <http://www.patriarchate.org>, News on the Ecumenical Patriarchate.
- 20 6η Παγκόσμιος Συνάντησις Θρησκείας και Ειρήνης, Riva Del Garda, 4-11-1994, http://www.patriarchate.org/SPEECHES/1994/NOV_4-World_Assembly.html.
- 21 «'Ορθόδοξος Τύπος», 15-3-02, σ. 5.
- 22 «'Ορθόδοξος Τύπος», 8-1-1999, σ. 5.
- 23 «'Επίσκεψις», αρ. 423, 15-7-1989, σ. 6-7.
- 24 Π.Ι. Μπούμη, Συνέπειαι της 'Αρσεως των 'Αναθεμάτων Ρώμης – Κων/λεως, 'Αθηναι, 1976, σ. 225.
- 25 Βαρθολομαίου 'Αρχοντώνη, Περί τήν Κωδικοποίησιν των 'Ιερων Κανόνων και των Κανονικων Διατάξεων εν τη 'Ορθοδόξω 'Εκκλησία, 'Ανάλεκτα Βλατάδων, 'Αριθ. 6, Πατριαρχικόν 'Ίδρυμα Πατερικων Μελετων, Θεσσαλονίκη 1970, σ. 73.
- 26 Πρακτικά των 'Αγ. και Οικ. Συνόδων, έ.α., σ. 481.
- 27 Πηδάλιον, έ.α., σ. 322-323.
- 28 'Ιεροδ. Νεοφύτου Κωσσοκαλυβίτου, 'Επιτομή 'Ιερων Κανόνων: 'Απάνθισμα, Τόμ. Α?, 'Επιμέλεια Θεοδωρήτου 'Ιερομονάχου, 'Εκδ. «'Αστήρ», 2002, σ. 88.
- 29 «'Εκκλησία», 1-5-1998, σ. 267.
- 30 'Άρθρον του «'Αυστραλίας» Στυλιανου Χαρκιανάκι, «'Φωνή της 'Ορθοδοξίας», Τόμ. 9, 'Αρ. 12, Δεκ. 1988.
- 31 Μητροπολίτου Φλωρίνης Αυγουστίνου Ν. Καντιώτου, 'Η 'Ορθοδοξία 'Εναντι του Οικουμενισμού, 'Εκδ. «Σταυρός», 'Αθηναι, 1990, σ. 295-300.
- 32 «Σταυρός», Μάρτιος 2003, αρ. τ. 477, σ. 36-37.
- 33 "New York Times", 25-9-1967, σ. 40.
- 34 «'Ορθ. Τύπος», 9-11-01, σ. 5.
- 35 Φιλήματα 'Ιούδα, 'Εκδ. «'Αγιος 'Αγαθάγγελος», 'Αθηναι, 2000, σ. 39-47.
- 36 π. Θεοδωρήτου 'Ιερομονάχου, Παλαιόν και Νέον, Β? 'Εκδ., 'Αγ. 'Ορος – 'Αθηναι 2000, σ. 38.
- 37 Ν. Βασιλειάδη, Μάρκος ο Ευγενικός και η 'Ενωσις των 'Εκκλησιων, 'Εκδ. «Σωτήρ», 'Αθηναι, 1972, σ. 95.
- 38 Mansi IV, 1096.
- 39 P.G. 99, 1049 A.
- 40 Αυτόθι, 1164 A.
- 41 P.G. 160, 105 C.
- 42 P.G. 160, 1097 D, 1100 A.
- 43 V. Laurent - J. Darrouzes, Dossier Grec De L'Union De Lyon (1273-1277), Παρίσι, 1976, σ. 399.
- 44 Πρακτικά των 'Αγ. και Οικ. Συνόδων, έ.α., σ. 230 και 325.
- 45 Αυτόθι, σ. 572.
- 46 «'Απογευματινή της Κυριακης», 2-3-03, σ. 84.
- 47 Β' Κανόν της εν 'Αντιοχεία Συνόδου. Βλ. Πηδάλιον, έ.α., σ. 407.
- 48 Οι Κανόνες της 'Ορθ. 'Εκκλησίας μεθ' ερμηνείας, II, Novi Sad 189, σ. 290-91.